

Výskyt folikulového lymfómu na Slovensku v roku 2024

MUDr. Miriam Ladická, *Klinika onkohematológie LFUK a NOÚ, Bratislava*

MUDr. Juraj Chudej, *PhD., MBA, Klinika hematológie a transfuziológie UNM a JLF UK, Martin*

Folikulový lymfóm (FL) patrí do skupiny B-bunkových non-Hodgkinových lymfómov s nízkym stupňom malignity. Je druhým najčastejším typom non-Hodgkinovho lymfómu (NHL), v Európe predstavuje asi 22% a v Amerike takmer 35% všetkých NHL v dospeljej populácii. FL je zároveň najčastejším indolentným B-bunkovým lymfómom (Dreyling M., Ghielmini M., et al., 2021) (Freedman A., 2015) (Swerdlow SH., Campo E., et al., 2016). Celosvetová incidencia sa udáva v rozpätí 2,2 – 3,5 nových prípadov na 100 000 obyvateľov/rok (Cerhan JR., 2020). FL vzniká najčastejšie ako primárny nodálny nádor, postihuje však aj extralymfatické oblasti a vo viac ako 50% prípadov aj kostnú dreň.

Posledné oficiálne štatistické údaje o výskyte hematologických malignít z Národného onkologického registra SR (NOR) sú k dispozícii za rok 2014 a boli publikované na stránke Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI) v roku 2023 (Incidencia zhubných nádorov v Slovenskej republike 2014. NCZI, 2023). V SR bolo v roku 2014 v celej skupine C82 podľa MKCH-10 (Folikulový lymfóm; C82.0 – C82.9) zaznamenaných 95 nových prípadov folikulových lymfómov (33 mužov a 62 žien), čo predstavuje incidenciu (štandardizovanú na svetovú populáciu priamou metódou; WSR) 0,9/100 000 u mužov a 1,4/100 000 u žien. Folikulový lymfóm bol ako príčina úmrtia v roku 2014 hlásený celkovo u 7 mužov a 14 žien. Mortalita na FL za rok 2014 bola teda u mužov 0,3 (0,2) a u žien 0,5 (0,2) prípadov na 100 000 obyvateľov. V zátvorke uvedené hodnoty mortality sú štandardizované na svetovú populáciu priamou metódou. Štatistické údaje o prevalencii hematologických malignít podľa NOR sa priebežne spracovávali k dátumu 31.12.2012 (1978 - 2012), avšak iba pre vybrané diagnózy (C81 Hodgkinov lymfóm, C83 nefolikulový lymfóm, C91 lymfocytové leukémie a C92 myeloická leukémia). Oficiálne údaje o prevalencii folikulového lymfómu (dg. C82) podľa NOR tak na Slovensku dlhodobo nie sú známe.

Epidemiologické údaje o výskyte FL v populácii dospelých pacientov boli preto aktualizované priamo v klinickej praxi na Slovensku k 30.9.2024 na všetkých špecializovaných hematologických a onkohematologických pracoviskách, na ktorých sú pacienti s FL liečení.

K 30. septembru 2024 bolo na Slovensku v starostlivosti všetkých špecializovaných pracovísk evidovaných celkovo **1 059** žijúcich dospelých pacientov s diagnózou folikulový lymfóm (FL) akéhokoľvek stupňa (grade 1 – 3b), vrátane **133** novodiagnostikovaných pacientov v roku 2023. To predstavuje incidenciu 2,45 na 100 000 osôb/rok (k 31.12.2023 mala Slovenská republika 5 424 687 obyvateľov).

Terapia FL je špecifická tým, že liečbu často nie je nutné zahájiť bezprostredne po stanovení diagnózy. Podľa zistení z reálnej praxe pätina (21%; n = **28**) novodiagnostikovaných pacientov v roku 2023 nevyžadovala okamžitú liečbu, pacienti sú však pravidelne sledovaní (stratégia „*watch and wait*“). Tento terapeutický prístup má svoje opodstatnenie jednak u pacientov vo včasných klinických štádiách (I/II), napr. v prípadoch, kedy pri exstirpácii uzliny došlo k úplnému odstráneniu tumoru, ako aj u asymptomatických chorých v pokročilých štádiách (III/IV) bez veľkej nádorovej masy. Na Slovensku podstupuje ročne prvoliniovú liečbu **102** pacientov s FL stupňa 1 – 3a, ktorým je indikovaná prevažne chemoterapia v kombinácii s rituximabom. V 2. línii sa ročne lieči **36** pacientov, čo sú pacienti, u ktorých je ochorenie buď refraktérne k iniciálnej liečbe, alebo dochádza k relapsu po štandardnej prvoliniovej terapii. Toto číslo svedčí o tom, že väčšina pacientov je senzitívna na primárnu konvenčnú imunochemoterapiu (vrátane možnej udržiavacej liečby rituximabom) a približne 65% pacientov dlhodobo nevyžaduje následnú liečbu. Počet pacientov s FL, ktorí sa liečia v 3. línii (t.j. pacienti refraktérni alebo relabujúci po liečbe v 2. línii, vrátane relapsov po autológnej, prípadne alogénnej transplantácii krvotvorných buniek) sa pohybuje na ročnej úrovni **20** pacientov.

Pozn.: Pacienti s najvyšším stupňom FL 3b nie sú súčasťou tejto štatistiky, nakoľko histologický grade 3b FL sa už radí medzi agresívne lymfómy, jeho liečba sa líši od indolentného FL a je zhodná s terapeutickými postupmi pri difúznom veľkobunkovom lymfóme B-pôvodu [DLBCL].

Aktualizácia počtu pacientov s diagnostikovaným FL v Slovenskej republike je sumárne uvedená v *tabuľke 1*.

Tabuľka 1. Aktuálne počty pacientov s folikulovým lymfómom (FL) na Slovensku*
Stav k 30.9.2024

FL (dg. C82)	Počet pacientov v SR	
	Všetci žijúci k 30.9.2024	Novodiagnostikovaní v roku 2023
Celkový počet dospelých pacientov v SR (FL grade 1-3b) [#]	1 059	133 (incidencia 2,45 : 100 000)
		↓ z nich nevyžadujúci okamžitú liečbu (stratégia „watch and wait“) 28
Liečení pacienti s FL a jeho relaps/refraktérnou formou (R/R FL) ročne: (novodiagnostikovaní + sprogredovaní s FL grade 1-3a) ^{&}		
Počet pacientov liečených v 1. línii ročne		102
Počet pacientov liečených v 2. línii ročne (t.j. R/R pacienti po liečbe v 1. línii)		36
Počet pacientov liečených v 3. línii ročne (t.j. R/R pacienti po liečbe v 2. línii, vrátane relapsu po AutoSCT, príp. AlloSCT)		20
<i>Spolu liečení ročne v 1. a ďalších líniiach:</i>		158

AlloSCT, alogénna transplantácia krvotvorných buniek; AutoSCT, autológna transplantácia krvotvorných buniek; FL, folikulový lymfóm; R/R, relaps/refraktérny

* Špecializované pracoviská v SR, na ktorých sú pacienti s FL liečení a ktoré poskytli aktualizáciu epidemiologických údajov k 31.7.2022: 1) Oddelenie onkohematológie I., Klinika onkohematológie LFUK a NOÚ, Bratislava; 2) Oddelenie onkohematológie I., Klinika onkohematológie LFUK a NOÚ, Bratislava; 3) Klinika hematológie a transfuziológie UNM a Jesseniovej LFUK, Martin; 4) Hematologické oddelenie, FNsP F. D. Roosevelta Banská Bystrica; 5) Klinika hematológie a onkohematológie UNLP Košice; 6) Klinika rádioterapie a onkológie VOÚ a.s., Košice; 7) Oddelenie klinickej hematológie, FNsP J. A. Reimana Prešov

[#] Pacienti s FL grade 1-3b: zahŕňa celú skupinu dg. C82 (C82.0 - C82.9) podľa MKCH-10

[&] Pacienti s FL grade 1-3a: vylučuje pacientov s FL grade 3b, t.j. nezahŕňa nozologickú jednotku dg. C82.4 podľa MKCH-10

Záver:

K 30. septembru 2024 evidujeme na Slovensku 1 059 žijúcich dospelých pacientov s diagnostikovaným folikulovým lymfómom (FL), pričom za posledný rok 2023 bolo zaznamenaných 133 nových prípadov. Ročne sa lieči celkovo 158 pacientov s týmto ochorením. Asi pätina (21%) novodiagnostikovaných pacientov nevyžaduje okamžitú liečbu, nutná je prísna observácia. Väčšina chorých je senzitívna na primárnu imunochemoterapiu a približne 65% pacientov dlhodobo nevyžaduje ďalšiu liečbu. V druhej a vyšších líniiach podstupuje liečbu na ročnej úrovni priemerne 56 dospelých s relabujúcim alebo refraktérnym FL.

Dňa: 20.10. 2024

Literatúra:

Cerhan JR. Epidemiology of Follicular Lymphoma. Hematology/Oncology Clinics of North America. 2020;34(4):631-46.

Dreyling M, Ghielmini M, Rule S, Salles G, Ladetto M, Tonino SH, Herfarth K, et al. Newly diagnosed and relapsed follicular lymphoma: ESMO Clinical Practice Guidelines for diagnosis, treatment and follow-up. Ann Oncol. 2021 Mar;32(3):298-308.

Freedman A. Follicular lymphoma: 2015 update on diagnosis and management. Am J Hematol. 2015 Dec;90(12):1171-8.

Incidenca zhubných nádorov v Slovenskej republike 2014. Národné centrum zdravotníckych informácií. Dátum publikovania 28.4.2023. Dostupné na:

http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Onkologia/Vystupy_NOR_SR/Pages/Incidenca-zhubnych-nadorov.aspx.

Swerdlow SH, Campo E, Pileri SA, Harris NL, Stein H, Siebert R, Advani R, et al. The 2016 revision of the World Health Organization classification of lymphoid neoplasms. Blood. 2016 May 19;127(20):2375-90